

Lausunto maa-aineslupahakemuksesta - Kotkan sora-alue - Savon Kuljetus Oy

Tekninen lautakunta 22.09.2022 § 75
153/11.01.00.03/2022

Valmistelija

Petri Miettinen, tekninen johtaja, p. 040 661 4342

Keski-Savon ympäristötoimi pyytää teknisen lautakunnan lausuntoa Savon Kuljetus Oy:n jättämästä maa-aineslupahakemuksesta koskien ns. Kotkan sora-aluetta os. Kotkatlahdentie, Joroinen. Alueen aikaisempi ottamistoiminta on päätynyt vuonna 2007, eli kyseessä on toiminnan uudelleen aloittaminen.

Maa-aineslupaa haetaan soran ottoon 10 vuodeksi 82 000 m³ kokonaismäärälle, 3,7 ha alueelle, Kotkatharjun 2 lk. pohjavesialueella. Ottoalue rajautuu Kotkatharjun Natura-alueeseen. Suunniteltu alin ottamistaso on +88,00 (N2000). Kotkatharjun pohjaveden virtausmallin (2012) perusteella pohjavesi alueella on noin tasolla +80-82.

Etelä-Savon maakuntakaavayhdistelmässä Kotkan sora-alue sijoittuu Kotkatharjun pohjavesialueelle (kaavamerkintä pv) ja Kotkatharjun ympäristön valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalle harjualueelle (kaavamerkintä ge).

Joroisten kunnanvaltuuston 7.11.2016 hyväksymä Kotkatharju-Valvatus osayleiskaavassa Kotkan sora-alue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (kaavamerkintä M-1), tärkeälle tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle (kaavamerkintä pv) sekä arvokkaalle harjualueelle tai muulle geologiselle muodostumalle (kaavamerkintä ge). Lisäksi ottamisalue sijoittuu kaavamerkinnälle saa/121; mahdollisesti pilaantunut kohde, jonka pilaantuneisuus ja kunnostustarve on arvioitava ennen rakentamistoimenpiteitä. Maaperän pilaantuneisuuden tutkimusraportin (Suomen GPS-mittaus Oy 23.9.2021) perusteella maaperä alueella ei ole pilaantunutta.

Lausunto:

Kotkatharjun pohjavesialueen luokitus laskee muutamia vuosia sitten aiemmasta 1. luokasta 2:een, koska alueelta ei nyt oteta aktiivisesti pohjavettä yhdyskuntien käyttöön. Luokituksen muutos ei kuitenkaan millään muotoa vähennä Kotkatharjun merkitystä ja tärkeyttä pohjaveden muodostumisen kannalta. Alue on tärkeä pohjavesivaranto aivan Joroisten kirkonkylän läheisyydessä ja on hyvin mahdollista, että jossain vaiheessa tulevaisuutta sen vesivaroja tarvitaan ja niitä tullaan hyödyntämään.

Maa-ainesten otto on ollut alueella (lähellä 5-tietä) aiempina vuosina hyvin laajaa ja suurimittaista, ja tälläkin hetkellä aktiivisia lupia/ottoalueita on neljä. Näistä kaksi sijaitsee Natura-alueen läheisyydessä. Hakemuksen kohteena oleva ottoalue sijoittuu Kotkatjärven itäpuolelle n. 1,5 km päähän lähimmästä aktiivisesta maa-ainestenottoalueesta. Mahdolliseen vedenottoon ei ole järkevää käyttää 5-tien läheisyydessä olevien vanhoja tai toimivia maa-ainesottoalueita niihin liittyvien riskien (liikenneonnettomuusriski, vanhojen toimintojen mahdolliset haitta-ainejäämät, pohjaveden laadun vaihtelu) vuoksi. Mahdollinen uusi vedenotto sijoittuisi alustavien suunnitelmien mukaan aivan alueen Kotkatharjun alueen eteläpään Likolammenharjun alueelle.

Hakemusasiakirjojen mukaan ottoalueen rintaukset loivennetaan kaltevuuteen 1:2, kun ne nykyään ovat tätä jyrkempiä. Jälkihoitotoimenpiteiden osalta mainitaan, että tarvittaessa alueelle tuodaan metsänkasvulle soveltuvia puhtaita maa-aineksia. Alustavasti arvioituna alueelta poistettavat pintamaat eivät riitä rintausten loiventamiseen vaan alueelle on tuotava runsaasti pintamaata muualta. Näiden maa-ainesten laatu ja määrä vaikuttanee alueella oton jälkeen muodostuvien pohjavesien määrään ja laatuun. Lisäksi vieraslajien leviäminen alueelle tapahtuu hyvin helposti muualta tuotavien pintamaiden välityksellä.

Maa-ainesten ottosuunnitelman mukaan alueen tarkka pohjaveden pinnan korkeus ei ole tiedossa. Lähin oleva pohjavesiputki sijaitsee 635 metrin etäisyydellä. Vaikka alueen ympärillä olevien vesistöjen korkeuksista voi arvella ottoalueen pohjavedenpinnan korkeutta, tulisi ottoalueelle ehdottomasti asentaa uusi pohjavesiputki.

Joroisten kunta kehittää aktiivisesti Korkatharjun aluetta ulkoilu- ja virkistysalueena. Kunta on saanut myönteisen päätöksen Pohjois-Savon maakuntaliitolta kehittämishankkeeseen koskien lentokentän-Saimaan vesistön ja Korkatharjun muodostamaa kokonaisuutta. Hankkeella selvitetään mm. alueen potentiaalia luontomatkailun kehittämisen kannalta. Joroisten kunnan ja Korkatharjun ylpeys, Kotkanpolku, kulkee n. 100 m päässä uudesta ottoalueesta. Ottotoiminnasta aiheutuva melu- ja pöly aiheuttaisi vähintäänkin vähäistä haittaa alueen virkistyskäytölle, mutta tekninen toimi ei arvioi ottotoiminnan mahdollisia vaikutuksia Natura-alueeseen.

Joroisten alueella sijaitsevia soravaroja on aikojen saatossa hyödynnetty runsaasti, mutta nykyään suuri osa 1. ja 2.luokan pohjavesialueista on rauhoitettu maa-ainesten otolta (Natura, pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat). Soraa ja maa-aineksia kuitenkin tarvitaan rakentamiseen Varkauden talousalueella jatkuvasti. Sora-alueiden vähentyessä otto on siirtynyt ja siirtyy yhä enemmän kallioiden murkaukseen. Hyvälaatuista soraa sisältävät maa-ainesalueet ovat siis tällä hetkellä ja tulevaisuudessa hyvin tärkeitä taloudellisessakin mielessä.

Tekninen lautakunta ei suosittele maa-ainesten ottoluvan myöntämistä hakemuksen mukaiselle alueelle edellä luetelluista riskeistä ja mahdollisista haitoista johtuen, mutta mikäli lupa myönnetään, on lupaehdoissa annettava tehokkaita määräyksiä pohjaveden laadun ja määrän suojelemiseksi, melu- ja pölyvaikutusten vähentämiseksi sekä vieraslajien leviämisen estämiseksi.

Lausuntopyyntö ja hakemusasiakirjat ovat liitteenä.

Esittelijä	Tekninen johtaja Petri Miettinen
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää antaa lausunnon edellä selostustekstissä mainitun mukaisesti.
Päätös	Markku Damsi esitti, että lausuntoa muutetaan seuraavasti: Teknisen lautakunnan mielestä ottolupa voidaan myöntää sillä ehdolla, että lupaehdoissa annetaan tehokkaita määräyksiä pohjaveden laadun ja määrän suojelemiseksi, melu- ja pölyvaikutusten vähentämiseksi sekä vieraslajien leviämisen estämiseksi.
	Ehdotus ei saanut kannatusta.

Tekninen lautakunta hyväksyi teknisen johtajan päätösehdotuksen.
